

א א מיי פ"ח מהל' דומה
ושמרת נפש הלכה ה'
ב ב מיי פ"ח מהל' הגל'
מליכה הלכה ג'
ג ג מיי פ"ח מהל' מהל'
מכירה הלכה ז' ח' מהל'
עשין פ"ג טו"ש"ע ח"מ ס"ו ר"ח
טע"ף ו' טו"ש"ע י"ד פ"ט שטו
טע"ף א'
ד ד מיי פ"ח מהל' אכל
הלכה ד' טמא עשין
מד"ס ז' טו"ד"ע ס"ו ס"ג שבו
ונצ"ח א"לפס מ"ק פ"ג דף
ל"ז:
ה ה ז ח ט מיי ט"ס
הל' ז'
ו י מיי פ"ח מהל'ס
מכירה הלכה ו' סמג
עשין פ"ג טו"ש"ע ח"מ ס"ו ר"ח
טע"ף ו':

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

מסורת הש"ס

(א) ז"ק ס': סנהדרין כ';
ניבמות טו': ספחים ק"ג;
(ב) מכות פ"ד ב"ב ס';
(ג) מגילה ד' כ"ג; (ד) ב"מ א'
לק"ב ס'; (ה) ר"מ, ו' פ"ג כ"ז
מק"ת הא"ח לארין ע"י
מ"ו ט"ו, ו' וי"ט ע"ס
ספחים קט': ד"ה ב"ב ס'
(ז) והמ"י ס' כ"ב ד"ל
הארונות, ט' ז"ל מדמנן,
(ח) ר"מ, ט' וי"ט ע"ס
(ט) ר"מ, ט' וי"ט ע"ס

דוך **הרצו**. כגון עיר שיש בה מעבר שצ"ח דרך שם מארץ רחוקה: דרך. מזלי למיכתיז וכתיבי הדרך לאוסופי דרך אחרת וסתם דרך שצורה ט"ו אמה דליפנין מעגלות דמשכן ונצ"ח. ועוד דליפלו לא היה כתיב אלא דרך הוה אמניא ט"ו אמה דסתם דרתי ערי מקלט רה"ר

והבובין ארכין ד'. פ"י רבינו שמואל שהמא' ג' אמות וצניל הארון כ"ח אמה רביעית ואין נראה דכפרק המניע (שבת כ"ג) וש' ד"ה אישתתה) משמע דהיא דעד כתפיו של אדם ג' אמות דאמר' הסם ארון ט' וכפורת טפה הרי כאן עשרה וגמירי כל טוגא דמיילי

ב **המלך** דכתיב י' תכין לך הדרך דרך הדרך: **ד** **המלך** אין לה שיעור: **ה** **המלך** פורץ גדר לעשות לו דרך ואין ממחין בידו: דרך הקבר אין לה שיעור: **ז** **משום** יקרא דשכבא: **ח** **המעמד** דייני ציפורי אמרו בת ד' קבין בו': **ט** **המוכר** קברו דרך קברו מקום מעמדו ובית הספרו באין בני משפחה: **י** **וקוברין** אותו על כרחו משום פגם משפחה: **יא** **ר** אין פוחתין משבעה מעמדות ומושבות למה נגוד **ב** **הכל** **הכלים** אמר קהלת הכל הבלים **הכל** **הכל** **א"ל** רב אחא בריה דרבא לרב אשי היכי עבדי **א"ל** כדתניא אמר רבי יהודה ביהודה בראשונה לא היו פוחתין משבעה מעמדות ומושבות למה **ב** **הבגון** **ע** **מעמדו** יקרים עמודו שבו יקרים שבו אמרו לו **א"כ** אף בשבת מותר לעשות כן אחתיה דרמי בר פפא הוה נסיבא ליה לרב אשיא **שכיבא** עבד לה מעמד ומושב **א"ר** יוסף טעה בתרתי טעה ישאין עושין אלא

בקרובים והוא עבד אפילו ברחוקים וטעה ישאין עושין אלא ביום ראשון והוא עבד ביום שני אביי אמר בהא נמי טעה ישאין עושין אלא בבית הקברות והוא עשה בעיר רבא אמר בהא נמי טעה ישאין עושין אלא במקום שנהגו והתם לא נהוג מיתבי אמרו לו אם כן אף בשבת מותר לעשות כן ואי אמרת בבית הקברות וביום א' בית הקברות בשבת מאי בעי בעיר הסמוכה לבית הקברות דאממיהו בין השמשות: **ב** **תנן** **המוכר** מקום לחברו לעשות לו קבר וכן המקבל מחברו לעשות לו קבר עושה תוכה של מערה ד' אמות על שיש ופותח לתוכה שמונה כוכין שלש מכאן ושלוש מכאן ושינום מנגודן וכוכין ארכין ארבע אמות ורומן שבע

דרכו הרבים (ט) י' אמה כדורסין במסכת שבת (דף טז) שתי גזירות בירושלמי בירושלמי וזו כנגד זו ואמרין בכ"ג אמה רב משום ו' הייא עגלות תחתיו וביניהן גצויהן רשות הרבים אמר אביי בין עגלה לעגלה כמלא אורך עגלה וכמה אורך עגלה חמש ועגלה אחרת חמש ובין עגלה לעגלה חמש אמות ואמה יתירה דקאי בה בין לוי רכי משתלפי קרישים נקט לוח והוי לך עשרה כעגלות דמשכין: תבין לך הדרך. דרך מצוי למכתב לוי דכחך הדרך הרי מרבי עור שיעורו דרך אחר הדינן ב' דרכים שיעורו ל"ב אמה: משום דרולתא דשכבא. צריך היראה יתיר שלא ירחיק הכל ירחיק: ימין בראשית הכל הוא סופו ליבול: אמרו לו אם כן. דלא עבדו טפי אלא כי האי גזירה דעמרין ו' פעמים. אפי' בשבת יהא מותר לעשות כל דאין בה איסור ולא טעם מלאכה ואמאי לא עבדו הוכי בשבת: עבד לה. רב אריא רשאין אפי' ברחוקים כיון היתה העמדה והושגה בין השמשות שקבירי היתה. ס"ד דלא עבדו אלא ביום ראשון ובבית הקברות ביום ראשון בשבת היכי בשבת

רבינו גרשום

דך הרבים (ט) י' אמה כדורסין במסכת שבת (דף טז) שתי גזירות בירושלמי בירושלמי וזו כנגד זו ואמרין בכ"ג אמה רב משום ו' הייא עגלות תחתיו וביניהן גצויהן רשות הרבים אמר אביי בין עגלה לעגלה כמלא אורך עגלה וכמה אורך עגלה חמש ועגלה אחרת חמש ובין עגלה לעגלה חמש אמות ואמה יתירה דקאי בה בין לוי רכי משתלפי קרישים נקט לוח והוי לך עשרה כעגלות דמשכין: תבין לך הדרך. דרך מצוי למכתב לוי דכחך הדרך הרי מרבי עור שיעורו דרך אחר הדינן ב' דרכים שיעורו ל"ב אמה: משום דרולתא דשכבא. צריך היראה יתיר שלא ירחיק הכל ירחיק: ימין בראשית הכל הוא סופו ליבול: אמרו לו אם כן. דלא עבדו טפי אלא כי האי גזירה דעמרין ו' פעמים. אפי' בשבת יהא מותר לעשות כל דאין בה איסור ולא טעם מלאכה ואמאי לא עבדו הוכי בשבת: עבד לה. רב אריא רשאין אפי' ברחוקים כיון היתה העמדה והושגה בין השמשות שקבירי היתה. ס"ד דלא עבדו אלא ביום ראשון ובבית הקברות ביום ראשון בשבת היכי בשבת

הגהות הגר"א

(א) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ב) תוס' ד"ה ורומן ו' על גבי כמו שאמר: (ג) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ד) תוס' ד"ה ורומן ו' על גבי כמו שאמר: (ה) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ו) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ז) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ח) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ט) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה

הגהות הגר"ח

(א) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ב) תוס' ד"ה ורומן ו' על גבי כמו שאמר: (ג) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ד) תוס' ד"ה ורומן ו' על גבי כמו שאמר: (ה) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ו) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ז) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ח) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה (ט) רשב"ם ד"ה ורומן ו' וז' העוגיות על גבי המערה

מוסף רש"י

ההמלך פורץ גדר. ע"ה אחרים (ב"מ ט) גזירות של אחרים (בבבא ט) סנהדרין כ"ג. לעשות לו דרך. ק"ל מצוי לפרסו או לנחומו (בבבא טו) לשתוי ולנחומו (סנהדרין כ"ג) ולאולפין שלו, דאמרין דך המלך אין לה שיעור (ב"מ טו). מקום מעמדו. שיעור מעמדות שצ"ח למת (בבבא טו). ע"ה

מוסף תוספות

א. ומקוה דאמר (ומא לא) דהוי כל גופי עולה בהן אפי' ראש, באמה על אמה ביום ג' אמות דכ"כס מביא יעליו המים למעלה מראשו. רמב"ן. ב. דאך ודאך בו טפחים סגי דגופו של אדם ח' ע"ס מלבשו ששה טפחים כדמפורסם בני טוכה שהרי שיעור סוכה קטנה שבעה טפחים ופי' בירושלמי (סוכה פ"ב ה"ח) ו' טפחים לגופו ואחד לשולחנו ויכוין שכן די לאדם וארנונו בו טפחים ויש כאן טפה מיותר. יע"ב. ג. דרוב ארונות יש להם פותח טפח גזרו רבנן. אין בהם ורבנן גזרו על רובן משום מיטויה. יע"ב. ד. עיין כדנני המות' נמשך. ט. [ב] במקום מצוה לא גזרו רבנן. ש. ה. כיון שאין לה מקום לצאת בוקעת ועולה כגד כל החלל. י"ן. ו. כלומר ואפי' שהוטמאה היא באותו חלק אין הביב שהוא חוץ לבית לפי שהיא מתפשטת בו ובוקעת ועולה מכל הצדדיו. ע"ס.

ולא מרבנין שהם לא פירשו כלום: **א** **לא** **צקרו**. קרובי המת שאינם מתחילים צאים למעמדות ומושבות וסמך **כ** **כדור** המת: **ז** **ציוס** **ראשון**. שנקרא המת: וטעמי **צניר** **הסמוכה** **לציוס** **הקברות** **והוא** **דאמטו** **בו**. ולאחר שהשך היה להם לעשות מעמד ומושב צחורין דאכתי יוס ראשון קרינא ציה דהא לענין אגיונות נמי אמרין [א] **חיים** **ק**: אגיונות לילה דרבנן שהלילה הולך אחר היום: **ב** **תנן** **לעשות** **לו** **קבר**. והם לא היו רגילים ליקבר אחד אחד צפני ענמו אלא כל בני משפחה נקברין בצמעה אחת כל אחד צדן צפני ענמו הלכך המוכר לתיביו מקום קבר מוכר לו מקום לז' מערות וחצר ציניהן ומקום הכוכין חוץ מן המערות ד' אמות תחת הקרקע לכל כותלי המערות כדלקמן ולר"ש ד' מערות: **ע** **עושה** **סוכה** **של** **מערה**. כלומר עושה חללה של מערה ד' אמות רחב צדן שש וגובה המערה מפורש בתוספתא (פ"ה ה"ן) **ארבע** **אמות**: **ו** **פוחת** **לסוכה**. חופר כותלי המערה ונמצאו פתוחין לחללה: **ז** **שלא** **מכאן**. כותל הארוך שש אמות שמימין הפתח וכן כותל השני שמשמאל הפתח: **ח** **וטעם** **נגודו**. [א] של פתח כותל אמנעי שרחבו ד'. וכן סדרן מרחיק חצי אמה מווית הכותל הארוך של ז' הפתח וחופר כוך רחב ששה טפחים דהיינו אמה ומניח כותל אמה וחופר כוך שני אמה ומניח כותל אמה וחופר כוך שלשי אמה ומניח חצי אמה צווית פרכת כותל של ו' אמות לשלשה הכוכין ג' אמות לשני אחרים שציניהם שתי אמות לשתי הוויות חצי חצי אמה דהיינו (ב) [אמה והיינו] ו' אמות וכן יעשה לכותל הארוך שנגודו וכו' ענין זה יעשה שני הכוכין כותל הקצר שנגוד הפתח דהוי ד' אמות מניח חצי אמה צווית מנאן וחס' אמה צווית השני וחופר ז' כוכין של ז' אמות וריוח ציניהן אמה הרי ארבע אמות: **י** **הכוכין** **ארבע** **אמות** **ארכן**. ששה אמות ארכו שלש אמות וצניל הארון שהוא מונח בו כריך אמה רביעית: **י** **הקרקע** **לארין** **שלא** **לעמה** **העוגרים** (ב) דרך המערה: **א** **רבעה**

אפי' לא פרך פלימיו יטמא סביבו כי היכי דבית סתום יש לו דין קבר סתום הי' פתוח יש לו דין קבר פתוח ו"ל דצקבר גזרו יש צדן פתח סתום טפה אטו קבר אין בו אכל צית אין צית שלא יהא צו פתח טפה וצית אטו קבר לא רצו לגזור ור"י הביא ראיה דסתום אפי' פתוח טפה בוקע ועולה דתניא גבי אהל דגזיר (מ"ז דף נ"ג: וס) או צקבר לרצות קבר סתום ומדקאמר סתום ולא פתוח א"כ הוי כפותח טפה ואפי' מרצה סתום ומינה מה שפירש דאם אין צו פתח טפה אין בוקע ועולה אלא כנגד הטומאה לא ידע ר"י מנא ליה דככל עיני מרצה קרא קבר סתום שיטמא כל סביבו ולמעלה אפי' אין צו פתח טפה ועוד יש ראיה (ט) (מדתנאי) צאהלות (מ"ז) אפי' שיהא קמור תחת הצית ויש צו פתח טפה וצליאיתו פתח טפה טומאה הצית טהור טומאה צצית מה שצטוכו טהור יש צו פתח טפה ואין צצליאיתו פתח טפה הצית טמא כ' דכיון דאין צצליאיתו פתח טפה חשצ כסתום אפי' שיש צו פתח טפה בוקעת ועולה ומינה קשה לר"י מתני' צאהלות (פ"ד מ"ז) ומייתי לה בזה עור הרוצב (חולין דף קכה): [תיבת] המגדל (י) [יש צה פתח טפח] ואין צצליאיתו פתח טפה (ו) [יש צה כוך] טומאה צצוכה מה שצצית טמא טומאה צצית מה שצצוכה טהור לפי שדרך הטמא דרך הצית והשתא קשה ל"ל טעמא שדרך טומאה לצאת מיפוק ליה דבוקעת ועולה כיון דאין צצליאיתו פתח טפה ורבי יוס' נמי אמאי פליג הסם ומטהר לפי שיכול להוציא חלאין חלאין פיי כחאי זית שאין מוטמא צצהל או מפני שיכול לשרפה במקומה וכן קמיני סייפא העמידה על פתח פתח לחון טומאה צצוכה הצית טהור ואמאי והא טומאה בוקעת ועולה ו"ל דככלים אין דין קבר להיות בוקע ועולה דאין מצטלו: **ו** **רומן** **שצעה**. להכניס הארון צריוח וגם להיות חזיר טפח

(א) כלומר ל"ל ט"ו אמה דין הוא שיעור רח"י ואין צדן סוף הדיבור מפני ג"כ והיי לך עשרה כעגלות המסין ונ"ע